

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD KAŠTELA

Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i
zaštitu okoliša

KLASA: 351-01/16-01/0007

URBROJ: 2134/01-07/1-17-25

Kaštel Sućurac, 14. srpnja 2017.

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU O NACRTU PRIJEDLOGA PROGRAMA ZAŠTITE ZRAKA, OZONSKOG SLOJA, UBLAŽAVANJA KLIMATSKIH PROMJENA I PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA ZA PODRUČJE GRADA KAŠTELA	
Naziv dokumenta	Nacrt Prijedloga Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Grada Kaštela
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje je provelo savjetovanje	Stručni ovlaštenik DLS d.o.o. Rijeka; Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
Svrha dokumenta	Zaštita i poboljšanje kvalitete zraka i ozonskog sloja, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama, u cilju održivog razvitka i zaštite okoliša.
Radno tijelo za izradu Nacrta	Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša; Povjerenstvo za praćenje stanja okoliša Grada Kaštela
Internetska stranica na kojoj je bio objavljen javni poziv	www.kastela.hr – savjetovanje sa zainteresiranom javnošću -službena internetska stranica Grada Kaštela
Trajanje javnog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću	Internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću i javni uvid u prostorijama Grada Kaštela trajalo je od 16. svibnja 2017.g. do 16. lipnja 2017.g.
Predstavnici zainteresirane javnosti koji su dostavili svoja očitovanja	Juraj Kamenjarin i Ivana Rajčić u ime udruge građana Krizni Eko Kaštelanski Stožer (KEKS) dostavili su očitovanje putem interneta. U knjizi primjedbi nije bilo zavedenih primjedbi i očitovanja.
Troškovi provedenog savjetovanja	Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatne financijske troškove.
PRISTIGLE PRIMJEDBE I PRIJEDLOZI TE RAZLOZI NE/PRIHVAĆANJA POJEDINIH PRIMJEDBI ZAINTERESIRANE JAVNOSTI NA ODREĐENE ODREDBE NACRTA	
Detaljni prikaz zaprimljenih primjedbi, uz status (prihvaća se/ne prihvaća se/djelomično se prihvaća) i obrazloženje, izrađen je od strane stručnog ovlaštenika DLS d.o.o. Rijeka, te je isti sastavni dio ovog Izvješća.	

DLS d.o.o.
HR - 51000 Rijeka
Spinčićeva 2.
OIB: 72954104541
MB: 0399981
Tel: +385 51 633 400
Tel: +385 51 633 078
Fax: +385 51 633 013
E-mail: info@dls.hr;
info.ozo@dls.hr
www.dls.hr

Grad Kaštela

Braće Radić 1

21212 Kaštel Sućurac

Oznaka uredskog dokumenta: DOP/2017/0197

Zagreb, 06. 07. 2017.

Predmet: Primjedbe na nacrt Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Grada Kaštela

Poštovani,

dana 26. lipnja 2017. godine putem elektronske pošte dostavili ste nam primjedbe pristigle u tijeku javnog uvida na Nacrt prijedloga Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Grada Kaštela (Program ZZ). Primjedbe na nacrt Programa ZZ dostavila je udruga građana Krizni Eko Kaštelanski Stožer (KEKS).

U prilogu ovog dopisa dostavljamo vam odgovor na primjedbe. U skladu s prihvaćenim primjedbama nacrt prijedloga Programa ZZ je korigiran te vam također dostavljamo završnu verziju dokumenta za usvajanje na sjednici Gradskog Vijeća..

Za sve dodatne informacije i primjedbe, stojimo Vam na raspolaganju!

Voditelj operativnog poslovanja

Morana Belamarić Šaravanja, dipl. ing. bio., univ. spec. oecoling..

tel.: 01 6431 800

fax.: 051 633 013

mob: 091 20 40 850

e-mail: morana@dls.hr

Direktor

Igor Meixner dipl. ing. kem. tehn
NE OKOLIŠAJTE S OKOLIŠEM!

Odgovori na primjedbe s javnog uvida u Nacrt Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Grada Kaštela

Primjedba 1.1.

Na stranici 20/88 navedena je netočna količina maksimuma padalina.

Odgovor na primjedbu 1.1.

Primjedba se prihvaća.

Tekst prijedloga Programa ZZ na str. 20. izmijenjen je i glasi:
„Prosječna godišnja količina padalina u razdoblju od 2009. do 2016. godine kretala se u rasponu od 583,8 mm do 1208,9 mm, sa srednjim mjesečnim minimumom u srpnju i maksimumom u studenom. ¹“

Primjedba 1.2.

Na stranici 28/88 navodi se. *„Industrija, odnosno industrijska postrojenja, procesne tehnologije, postrojenja za proizvodnju pare i tople vode za grijanje značajniji su izvori emisija onečišćujućih tvari u zrak na području Grada Kaštela u razdoblju od 2010. do 2015. godine.“*

Riječ „značajniji“ treba zamijeniti riječju „najznačajniji“. Razlozi tome vidljivi su u primjedbi 3.

Odgovor na primjedbu 1.2.

Primjedba se prihvaća.

Rečenica je izmijenjena i sada glasi:

„Industrija, odnosno industrijska postrojenja, procesne tehnologije, postrojenja za proizvodnju pare i tople vode za grijanje najznačajniji su izvori emisija onečišćujućih tvari u zrak na području Grada Kaštela u razdoblju od 2010. do 2015. godine.“

¹ Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, http://klima.hr/klima_arhiva.php

Primjedba 1.3.

Na stranici 30/88 i 31/88, u tablici 7. navode se netočni podaci o ukupnim emisijama onečišćujućih tvari na području Grada Kaštela. Prema podacima Hrvatske agencije za zaštitu okoliša

(<http://iszz.azo.hr/stacion/mjer.html?tip=Kontinuirana&vid=4&cid=25>) točni podaci o ukupnim emisijama onečišćujućih tvari na području Grada Kaštela, za cementnu industriju na području Grada Kaštela su:

		2011.god.	2012.god.	2013.god.	2014.god.	2015.god.	2016.god.
SO ₂							
t/god.							
	Rotacijska peć Sv.Juraj	11.573,61	28.094,7 6	17.289,1 4	5.828,2 8	7.578,34	4.788,89
	Rotacijska peć Sv. Kajo	3.105,82			6.852,8 4	3.916,11	6.372,25
Org_C							
t/godina							
	Rotacijska peć Sv.Juraj				43.771, 09	56.855,8 5	69.250,6 6
	Rotacijska peć Sv. Kajo				15.188, 53	15.825,6 1	8.785,65
NO _x							
t/godina							
	Rotacijska peć Sv.Juraj	528.652,5 2	1.004.65 7,85	902.678, 11	1.370.1 34,21	1.204.18 8,20	661.055, 34
	Rotacijska peć Sv. Kajo	106.452,8 5			400.00 0,18	378.938, 63	213.124, 56
CO							
t/godina							
	Rotacijska peć Sv.Juraj	361.257,4 9	1.449.36 1,13	900.779, 18	1.557.9 46,06	1.575.50 9,94	1.680.99 6,62
	Rotacijska peć Sv. Kajo	146.372,6 2			760.80 5,46	945.751, 20	1.065.77 6,19

HCL t/godina							
	Rotacijska peć Sv. Juraj				507,85	444,15	192,23
	Rotacijska peć Sv. Kajo				173,03	122,63	117,44
HF t/godina							
	Rotacijska peć Sv. Juraj				507,85		
	Rotacijska peć Sv. Kajo						
Krute čestice t/godina							
	Rotacijska peć Sv. Juraj	8.188,45	12.156,5 2	7.474,15	19.049, 65	18.677,7 7	17.235,2 5
	Rotacijska peć Sv. Kajo	2.294,98			3.925,4 5	4.033,37	4.431,24

Začuđujuće je zašto se u Nacrtu programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Grada Kaštela navode netočne, znatno manje vrijednosti onečišćujućih tvari. Pogotovo je začuđujuće jer su podaci lako provjerljivi na gore navedenom linku Hrvatske agencije za zaštitu okoliša.

Začuđuje također i neprikazivanje podataka za 2016. godinu. Ti podaci su u vrijeme pisanja Nacrta bili dostupni. Začuđuje i neprikazivanje podataka za 2011. i 2012. godinu, iako je prikazana 2010. godina.

Javlja se opravdana sumnja u pogodovanje onečišćivačkoj industriji a na štetu općeg dobra, tj. zdravlja ljudi.

Odgovor na primjedbu 1.3.

Primjedba se djelomično prihvaća.

Podaci koji su prikazani u tablicama 7 i 8. na stranicama 30 - 34 su podaci o emisijama onečišćujućih tvari s područja Grada Kaštela i preuzeti su iz baze Registra onečišćujućih tvari (ROO) u zrak s mrežnih stranica Hrvatske agencije za zaštitu okoliša (HAOP), <http://roo-preglednik.azo.hr/>.

Podaci su rezultat prijave emisija od strane onečišćivača što je obveza onečišćivača sukladno Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“ broj 87/15).

Podaci HAOP s mrežne stranice <http://iszz.azo.hr/stacion/mjer.html?tip=Kontinuirana&vid=4&cid=25> koji se navode u primjedbi 1.3. su podaci o emisijama odnosno godišnjoj količini ispuštanja iz nepokretnih izvora koji se prate kontinuiranim mjerenjem.

Podaci iz ROO uključuju podatke o ispuštanjima iz svih nepokretnih izvora, onih koji se prate povremeno kao i onih koji se prate kontinuirano. Stoga su u prikazu korišteni podaci iz ROO.

Vezano uz emisije iz postrojenja Cemex Hrvatska d.d. uvršteni su podaci o emisijama iz tvornice Sv. Juraj koja se nalazi na području Grada Kaštela.

Prikazani su podaci od 2013. – 2015. godine. Podaci za 2010. godinu su dodani da se bolje vidi razlika u broju prijava tvrtki kao i u emisijama.

Apsolutno nije bila nikakva namjera da se pogoduje bilo kome, a pogotovo ne onečišćivačima.

U tablicama 7. i 8. prijedloga Programa ZZ uvršteni su i podaci za 2011. i 2012. godinu.

Nadalje, Program zaštite zraka izrađen je u listopadu 2016. godine (nacrt je predan Gradu Kaštela 31. 10. 2016.) te tada nisu bili dostupni podaci o ispuštanjima za 2016. godinu. Isti su uvršteni u tablice 7. i 8. prijedloga Programa ZZ.

Primjedba 1.4.,

Obzirom na prethodno navedeno, neozbiljno je i nestručno navoditi (stranica 38/88): „... promet je i dalje sektor koji najviše emitira NO_x“. Program zaštite zraka ... donosi se za područje Grada Kaštela a ne za područje čitave EU. Stoga je neophodno tekst prilagoditi lokalnoj razini i problemima koji se ovdje javljaju.

Odgovor na primjedbu 1.4.

Primjedba se ne prihvaća.

Tekst na stanici 38. dio je poglavlja 4.3. *Granične vrijednosti i utjecaj emisija pojedinačnih onečišćujućih tvari na ljudsko zdravlje i kvalitetu življenja.* U ovom poglavlju dane su opće informacije o onečišćujućim tvarima, njihovom porijeklu i

utjecaju na zdravlje. Informacije dane u ovom poglavlju ne odnose se na Grad Kaštela te se nigdje ne navodi da je promet i dalje sektor koji najviše emitira dušikove okside (NOX) u Gradu Kaštela. Porijeklo onečišćenja u Gradu Kaštela opisano je u poglavlju 4.2. *Porijeklo onečišćenja zraka u Gradu Kaštela.*

Primjedba 1.5.

Jednako tako, neozbiljno je i nestručno za CO navesti (stranica 40/88): „*Najveći dio tih emisija se odnosi na motorna vozila*“, kad je vidljivo da industrija ima veći doprinos.

Odgovor na primjedbu 1.5.

Primjedba se ne prihvaća.

Tekst na stanici 40. dio je poglavlja 4.3. *Granične vrijednosti i utjecaj emisija pojedinačnih onečišćujućih tvari na ljudsko zdravlje i kvalitetu življenja.* U ovom poglavlju dane su opće informacije o onečišćujućim tvarima, njihovom porijeklu i utjecaju na zdravlje. Informacije dane u ovom poglavlju ne odnose se na Grad Kaštela te se nigdje ne navodi da se najveći dio emisija ugljikovog monoksida (CO) u Gradu Kaštela odnosi na motorna vozila. Porijeklo onečišćenja u Gradu Kaštela opisano je u poglavlju 4.2. *Porijeklo onečišćenja zraka u Gradu Kaštela.*

Primjedba 1.6.

U poglavlju 4.3. „*Granične vrijednosti i utjecaj emisija pojedinačnih onečišćujućih tvari na ljudsko zdravlje i kvalitetu života*“ dat je prikaz lebdećih čestica (PM), prizemnog ozona (O₃), dušikovih oksida (NO_x), sumporovog dioksida (SO₂), ugljičnog monoksida (CO) te hlapivih organskih spojeva (HOS).

Neophodno je dati prikaz tj. tumačenje i za ostale onečišćujuće tvari od kojih su neke čak i opasnije od navedenih u Nacrtu Programa; kao što su ukupni organski ugljik (TOC), klorovodična kiselina (HCl), teški metali, dioksini,

Odgovor na primjedbu 1.6.

Primjedba se djelomično prihvaća.

Tekst na stanicama 38. i 40. dio je poglavlja 4.3. *Granične vrijednosti i utjecaj emisija pojedinačnih onečišćujućih tvari na ljudsko zdravlje i kvalitetu življenja.* U ovom poglavlju dane su opće informacije o onečišćujućim tvarima, njihovom porijeklu i utjecaju na zdravlje. Informacije dane u ovom poglavlju ne odnose se na Grad Kaštela te se nigdje ne navodi da je promet i dalje sektor koji najviše emitira dušikove okside (NOX) u Gradu Kaštela kao niti da se najveći dio emisija ugljikovog monoksida (CO) u Gradu Kaštela odnosi na motorna vozila. Porijeklo onečišćenja u

Gradu Kaštela opisano je u poglavlju 4.2. *Porijeklo onečišćenja zraka u Gradu Kaštela.*

Nadalje, u istom su poglavlju (Poglavlje 4.3.) dane su granične vrijednostima tih onečišćujućih tvari u zraku s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi kako su propisane Uredbom o razinama onečišćujućih tvari u zraku („Narodne novine“ broj 117/12). Navedene su određene onečišćujuće tvari na temelju kojih se u sklopu državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka obavlja procjenjivanje kvalitete zraka u zonama i aglomeracijama i za koje su Uredbom dane odnosno propisane granične vrijednosti.

Tekst Poglavlja 4.3. u Prijedlogu Programa ZZ, na strani 43., nadopunjen je opisom i tumačenjem za teške metale uključujući i živu.

Za klorovodičnu kiselinu i ukupni organski ugljik trenutno nisu propisane granične vrijednosti koncentracija u zraku obzirom na zdravlje ljudi i kvalitetu življenja.

Primjedba 1.7.

Na stranici 43/88 nalazi se poglavlje 5.2. „*Državna mreža za praćenje kvalitete zraka*“. Navodi se: „*Na području aglomeracije Split nema mjernih postaja u sklopu državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka*“. Obzirom da je ova činjenica istinita, zašto se uopće u Nacrtu raspravlja o Državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka. Dovoljno je samo napisati da mreža nije uspostavljena.

Odgovor na primjedbu 1.7.

Primjedba se ne prihvaća.

U Nacrtu Programa ZZ o državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka ne raspravlja se na način kao da ona postoji, već su navedeni obveze i rokovi u kojima se na području aglomeracije Split kojoj pripada i Grad Kaštela moraju uspostaviti mjerne postaje u sklopu Državne mreže. Rok za uspostavu novih postaja je do 31. prosinca 2019.

Stoga je bilo potrebno navesti koje će to postaje biti te koje će se onečišćujuće tvari na tim postajama pratiti. U Nacrtu Programa ZZ su također navedene postojeće postaje u lokalnoj mreži na području aglomeracije Split i izdvojene su one koje se nalaze na administrativnom području Grada Kaštela.

Primjedba 1.8.

Na stranici 52/88 navodi se uvjetna kategorizacija zraka. Zrak se ne smije „uvjetno“ kategorizirati. Ne smije se davati ocjena kvalitete zraka na temelju jednog ili nekoliko parametara koji zadovoljavaju uvjete, zanemarujući one koji ne zadovoljavaju temeljem obuhvata ili prekoračenjem GV. Time se čitatelji tj. stanovništvo može dovesti u zabludu. Osim toga privatne mjerne postaje se ne smiju koristiti za procjenu kvalitete zraka. To je i mišljenje pučke pravobraniteljice, javno objavljeno.

Odgovor na primjedbu 1.8.

Primjedba se ne prihvaća.

Na stranicama navedenim u primjedbi 1.8., kao ni u cijelom tom poglavlju nismo naišli na izraz uvjetna kategorizacija.

Nadalje, nigdje u Zakonu o zaštiti zraka i pratećim propisima ne stoji da se privatne postaje ne smiju koristiti za procjenu kvalitete zraka.

Uredbom o utvrđivanju popisa mjernih mjesta za praćenje koncentracija pojedinih onečišćujućih tvari u zraku i lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka („Narodne novine“ broj 65/16), u članku 6. stoji da se, „do uspostave novih postaja, mjerne postaje Kaštel Sućurac i Split-1 u sklopu aglomeracije ST koriste za potrebe državne mreže te kao dio informacijskog sustava za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanje između RH i Europske komisije.

Primjedba 1.9.

Neistiniti podatci nalazi se na stranici 52/88 gdje se navodi:

„I kategorija kvalitete zraka utvrđena je:

na automatskoj mjernoj postaji AMS 1 – Kaštel Sućurac, obzirom na PM₁₀ (grav.), PM_{2,5} (grav.), Pb u PM₁₀, Cd u PM₁₀, As u PM₁₀ i Ni u PM₁₀,

na automatskoj mjernoj postaji AMS 2 - Sv. Kajo s obzirom na PM₁₀ (grav.), PM_{2,5} (grav.), Pb u PM₁₀, Cd u PM₁₀, As u PM₁₀ i Ni u PM₁₀,

na automatskoj mjernoj postaji AMS 3 – Split - centar (Split -1) obzirom na PM₁₀ (grav.), PM_{2,5} (grav.), Pb u PM₁₀, Cd u PM₁₀, As u PM₁₀, Ni u PM₁₀, SO₂ i NO₂,”

Prema podacima Hrvatske agencije za zaštitu okoliša (<http://www.azo.hr/BazaPodatakaOKvaliteti>) na mjernoj postaji AMS1 – Kaštel Sućurac, za 2015. godinu, postotak zabilježenih satnih izvornih podataka za čestice PM₁₀, tj. obuhvat podataka, tj. pokrivenost za čestice PM₁₀ iznosi samo 36,20% što je znatno ispod dozvoljenog minimuma. Pokrivenost dnevnih izvornih vrijednosti iznosi 36,71%, opet znatno ispod minimuma.

Pokrivenost satnih izvornih podataka za čestice PM_{2,5} iznosi samo 36,60% što je znatno ispod dozvoljenog minimuma. Pokrivenost dnevnih izvornih vrijednosti iznosi 36,71%, opet znatno ispod minimuma.

Slijedom toga i podaci za Pb u PM₁₀, Cd u PM₁₀, As u PM₁₀ i Ni u PM₁₀ ... imaju obuhvat znatno manji od zakonski propisanog tj. 90%.

Na mjernoj postaji AMS2 – Sveti Kajo, za 2015. godinu, postotak zabilježenih satnih izvornih podataka za čestice PM₁₀, tj. obuhvat podataka, tj. pokrivenost za čestice PM₁₀ iznosi samo 12,95% što je znatno ispod dozvoljenog minimuma. Pokrivenost dnevnih izvornih vrijednosti iznosi 12,60%, opet znatno ispod minimuma.

Pokrivenost satnih izvornih podataka za čestice PM_{2,5} iznosi samo 17,28% što je znatno ispod dozvoljenog minimuma. Pokrivenost dnevnih izvornih vrijednosti iznosi 16,16%, opet znatno ispod minimuma.

Na mjernoj postaji AMS3 – Split - centar (Split -1), za 2015. godinu, postotak zabilježenih satnih izvornih podataka za čestice PM₁₀, tj. obuhvat podataka, tj. pokrivenost za čestice PM₁₀ iznosi samo 37,60% što je znatno ispod dozvoljenog minimuma. Pokrivenost dnevnih izvornih vrijednosti iznosi 38,36%, opet znatno ispod minimuma.

Pokrivenost satnih izvornih podataka za čestice PM_{2,5} iznosi samo 27,18% što je znatno ispod dozvoljenog minimuma. Pokrivenost dnevnih izvornih vrijednosti iznosi 22,19%, opet znatno ispod minimuma.

Slijedom toga i podaci za Pb u PM₁₀, Cd u PM₁₀, As u PM₁₀ i Ni u PM₁₀ ... imaju obuhvat znatno manji od zakonski propisanog tj. 90%.

Gravimetrijski se obrađuje taložna tvar i nema razloga da njen obuhvat bude manji od 100%. Međutim broj uzoraka taložne tvari je premalen i nalazi se ispod zakonom utvrđenog minimuma od 90%. Stoga je jako neozbiljno i nestručno zabilježiti samo 12% podataka, obraditi ih te tvrditi da je obrađeno 100% podataka. Obradeno je 100% unutar ovih 12% a da bi se zadovoljili zakonski uvjeti mora biti obrađeno 100% unutar minimalno 90% uzoraka tj. podataka.

Odgovor na primjedbu 1.9.

Primjedba se ne prihvaća.

Za područje aglomeracije Split dostupni su podaci iz godišnjih izvješća HAOP o praćenju kvalitete zraka za područje Republike Hrvatske, godišnjih izvješća o ispitivanju kvalitete zraka s mjernih postaja na području Splitsko - dalmatinske županije, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko - dalmatinske županije te godišnjih izvješća o kvaliteti zraka s mjernih postaja u vlasništvu Cemex Hrvatska d.d.

Svi izvještaji su javno objavljeni i dostupni su na <http://iszz.azo.hr/iskz/>. To su službeni podaci o procjeni kvalitete zraka, a izvješća i podaci su prošli službeni postupak validacije.

Cilj ovog Programa zaštite zraka nije analiza i ocjena službenih izvješća ovih institucija.

Niti u jednom dijelu dokumenta izrađivač nije davao svoje proizvoljne ocjene/procjene kvalitete zraka.

U poglavlju 5.5. Kvaliteta zraka u Gradu Kaštela navedeno je koji podaci su korišteni i prezentirani u poglavlju. Obzirom da Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko – dalmatinske županije nije imao važeću dozvolu, Izvješća prije 2015. godine nisu uzeta u obzir.

Na kraju poglavlja su navedeni i problemi i prepreke za sigurno utvrđivanje i procjene kvalitete zraka na području Grada Kaštela.

Primjedba 1.10.

Navod sa stranice 52/88: „Zaključno, obzirom da su validirani podaci o vrijednostima onečišćujućih tvari dostupni samo za 2015. godinu kategorizaciju zraka za područje Grada Kaštela nije moguće sa sigurnošću utvrditi“ nije istinit jer je pokrivenost tj. obuhvat podataka znatno manji od 90%. Na internet stranicama Hrvatske agencije za zaštitu okoliša čak se i navodi da nema validiranih podataka za teške metale te se temeljem ovi činjenica NE SMIJE kategorizirati zrak jer ga NIJE MOGUĆE kategorizirati za područje Grada Kaštela.

Odgovor na primjedbu 1.10.

Primjedba se ne prihvaća.

Kao što je napomenuto u prethodnom odgovoru. U tekstu poglavlja preneseni su podaci iz službenog izvješća HAOP u kojem je dana kategorizacija obzirom na onečišćujuće tvari.

Na kraju poglavlja, zaključno je utvrđeno da se kategorizacija zraka na području Grada Kaštela ne može sa sigurnošću utvrditi.

Primjedba 1.11.

Na stranici 61/88 u poglavlju 8.7 Mjere za smanjivanje emisija postojanih organskih onečišćujućih tvari (POO) i teških metala“ navodi se: „ ... utvrđeno da su osnovni izvori emisija POO (PCDD/PCDF, PAU, HCB) na području Republike Hrvatske posljednjih godina mala ložišta (kućanstva) zbog izgaranja biomase, potrebno je na području Grada Kaštela provoditi mjere energetske učinkovitosti u kućanstvima ...“.

Industrija u Kaštelanskom zaljevu praktički emitira više onečišćujućih tvari u zrak nego cjelokupna kućanstva Grada Kaštela. Stoga je nestručno za područje Grada Kaštela optuživati kućanstva kao glavni izvor emisija onečišćujućih tvari.

Odgovor na primjedbu 1.11.

Primjedba se ne prihvaća.

U poglavlju 8.7. Mjere za smanjivanje emisija postojanih organskih onečišćujućih tvari (POO) i teških metala, navedena je konkretno mjera MPO 1 *Primjenjivati NRT i pratiti emisije dioksina i furana.* Ta se mjera odnosi na industrijski sektor.

Uz to je navedeno da je na području Grada Kaštela potrebno provoditi mjere energetske učinkovitosti u kućanstvima. Nigdje nije navedeno da su kućanstva najveći izvor emisija POO u Gradu Kaštela, već da su utvrđena kao najveći izvor

emisija na području Republike Hrvatske te je stoga i u Gradu Kaštela potrebno provoditi spomenute mjere.

Primjedba 1.12.

Na stranici 62/88 navodi se: „Najveći doprinos emisiji stakleničkih plinova ima sektor energetike, slijede poljoprivreda i industrijski procesi te gospodarenje otpadom i uporaba otapala.“

Program zaštite zraka piše se za područje i potrebe Grada Kaštela. Stoga je kod nabiranja doprinosa emisijama stakleničkih plinova potrebno nabrajati doprinosioce prema veličini emisija. U svakom slučaju za područje Grada Kaštela sektor industrijskih procesa ima znatno veće emisije, znatno veće od svih ostalih ukupnih emisija. Stoga je sektor industrijskih procesa neophodno napisati na prvom mjestu.

Odgovor na primjedbu 1.12.

Primjedba se djelomično prihvaća.

Sektor energetike daje najveći doprinos emisiji stakleničkih plinova na području RH, te se stoga u tom kontekstu redoslijed ne može mijenjati.

Kako bi bilo jasnije da se o doprinosu emisija stakleničkih plinova govori za cijelo područje Republike Hrvatske, u tekstu Prijedloga Programa ZZ na stranici 64. rečenica je izmijenjena i sada glasi:

„Najveći doprinos emisiji stakleničkih plinova na području Republike Hrvatske ima sektor energetike, slijede poljoprivreda i industrijski procesi te gospodarenje otpadom i uporaba otapala.“

Primjedba 1.13.

Na stranici 64/88 izostavljen je zaključak Gradskog vijeća Grada Kaštela od 22. rujna 2011. g. (*"da suspaljivanje opasnog drvnog otpada kao alternativnog goriva nije prihvatljivo za građane Grada Kaštela"*) (KLASA: 021-05/11-01/ 10 URBROJ: 2134/01-01-02 -11-3 K. Sućurac, 2011. g. "Službeni glasnik Grada Kaštela" 14/2011).

Odgovor na primjedbu 1.13.

Primjedba se prihvaća.

Spomenuti zaključak uvršten je u tekst Prijedloga Programa zaštite zraka na stranici 66.

Primjedba 1.14.

Na stranici 65/88 navodi se: „*Za mjere energetske učinkovitosti za koje jedinice lokalne samouprave nisu izravno nadležne Grad Kaštela će raditi na promociji mjera energetske učinkovitosti u industriji te raditi na unaprjeđenju komunikacije između javne uprave i institucija i poslovnih subjekata kako bi se iste potaknulo na provođenje mjera energetske učinkovitosti*“.

Istina je da Grad Kaštela nije izravno nadležan za mjere energetske učinkovitosti u industriji. Međutim kako se navodi da će Grad Kaštela raditi na promociji mjera energetske učinkovitosti u industriji, neophodno je navesti da industrija troši više energije nego sva kućanstva Grada Kaštela. Nedopustivo je da Program zaštite zraka ... navodi kućanstva, promet ili javnu rasvjetu kao glavni potrošač energije na području Grada Kaštela.

Odgovor na primjedbu 1.14.

Primjedba se prihvaća.

U poglavlju 8.10. *Mjere za poticanje porasta energetske učinkovitosti i uporabu obnovljive energije*, mjera MEN 2 na stranici 67 je izmijenjena i sada glasi:

„MEN 2 Promocija mjera energetske učinkovitosti u industriji i unaprjeđenje komunikacije između javne uprave i institucija i poslovnih subjekata

Za mjere energetske učinkovitosti za koje jedinice lokalne samouprave nisu izravno nadležne Grad Kaštela će raditi na promociji mjera energetske učinkovitosti u industriji, kao najvećem potrošaču energije na području Grada, te također i na unaprjeđenju komunikacije između javne uprave i institucija i poslovnih subjekata kako bi se iste potaknulo na provođenje mjera energetske učinkovitosti.“

Primjedba 1.15.

Na stranici 78/88 navode se „*Dokumenti i izvješća*“. Među njima navode se četiri „*Godišnja izvješća o ispitivanju kvalitete zraka s mjernih postaja na području Splitsko dalmatinske županije*“, četiri „*Izvješća o kakvoći zraka Cemex Hrvatska d.d.*“ te „*Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Splitsko – dalmatinskoj županiji*“. Autor oba izvješća te programa je Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije koji nije do travnja 2014. godine imao dozvolu za praćenje kvalitete zraka. Stoga je citate ovih dokumenata neophodno izbaciti iz Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, Grada Kaštela.

Odgovor na primjedbu 1.15.

Primjedba se prihvaća.

Navedeni dokumenti izuzeti su iz popisa literature u Poglavlju 13. Prijedloga programa ZZ.